

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΟΥΣ – ΘΕΩΡΙΑ

Οι προτάσεις, ως προς τη δομή τους, διακρίνονται στα παρακάτω είδη:

1. απλές προτάσεις:

Ως απλές χαρακτηρίζονται οι προτάσεις που περιορίζονται ΜΟΝΟ στους **βασικούς όρους** της πρότασης. Βασικοί όροι της πρότασης είναι το **Υποκείμενο** (Υ), το **Ρήμα** (Ρ), το **Αντικείμενο** (Α, ΑΑ, ΕΑ) και το **Κατηγορούμενο** (Κ). Μία απλή πρόταση μπορεί να έχει την παρακάτω δομή:

α. Υ + Ρ	π.χ. Οι μαθητές έτρεχαν.
β. Υ + Ρ + Α (Α, ΑΑ, ΕΑ)	π.χ. Ο γεωργός οργώνει το χωράφι. Η Μαρία δίνει το βιβλίο στην Άννα.
γ. Υ + Ρ + Κ	π.χ. Ο Αριστείδης είναι απρόσεκτος.
δ. Υ + Ρ + Α + Κ	π.χ. Οι μαθητές ψήφισαν τον Γιάννη Πρόεδρο του τμήματος.

2. σύνθετες προτάσεις:

Ως σύνθετες χαρακτηρίζονται οι προτάσεις που έχουν περισσότερους από ένα βασικούς όρους, δηλ. δύο ή περισσότερα Υποκείμενα, δύο ή περισσότερα Αντικείμενα ή δύο ή περισσότερα Κατηγορούμενα. ΠΡΟΣΟΧΗ! Μέσα σε μία πρόταση υπάρχει ΠΑΝΤΑ μόνο ΕΝΑ ΡΗΜΑ!

α. Υ + Υ ...

π.χ. Το τραπέζι είναι καινούριο. → Το τραπέζι, η καρέκλα και ο καναπές είναι καινούρια.

β. Α + Α ...

- Η Ελένη αγόρασε μια τσάντα και μια κασετίνα.
- Η Ελένη έδωσε το βιβλίο και την κασετίνα στην Άννα.
- Η Ελένη έδωσε τα βιβλία στην Άννα και στην Μαρία.
- Η Ελένη έδωσε μια τσάντα και μια κασετίνα στην Άννα και στην Μαρία.

γ. Κ + Κ ...

π.χ. Ο κύριος Αντρέας είναι ψηλός. → Ο κύριος Αντρέας είναι ψηλός, χοντρός και καλοντυμένος.

3. ελλειπτικές:

Ως ελλειπτικές χαρακτηρίζονται οι προτάσεις που δεν έχουν κάποιο από τους βασικούς όρους, δηλ. τους λείπει το Υποκείμενο, το Ρήμα, το Αντικείμενο ή το Κατηγορούμενο.

π.χ. Είμαι άρρωστος. (Ρ + Κ) → **Εγώ** είμαι άρρωστος. (Υ)

π.χ. Κουρασμένος. (Κ) → **Εγώ είμαι** κουρασμένος. (Υ + Ρ)

π.χ. Ψώνια. (Α) → **Εγώ έκανα** ψώνια. (Υ + Ρ)

π.χ. Ναι! → Ναι, εγώ είμαι κουρασμένος. (Υ + Ρ + Κ)

4. επαυξημένες:

Ως επαυξημένες χαρακτηρίζονται οι προτάσεις οι οποίες, εκτός από τους βασικούς όρους (Υ, Ρ, Α, Κ) περιλαμβάνουν και προσδιορισμούς (επιθετικούς, κατηγορηματικούς, επιρρηματικούς, εμπρόθετους κλπ.).

π.χ. Ο Μανώλης είναι ποδοσφαιριστής. (Υ + Ρ + Κ)

Ο Μανώλης **ο αδερφός μου** είναι ποδοσφαιριστής. (Υ + προσδιορισμός + Ρ + Κ)

Ο Μανώλης είναι **καλός** ποδοσφαιριστής. (Υ + Ρ + προσδιορισμός + Κ)

Ο Μανώλης είναι ποδοσφαιριστής **στη σχολική ομάδα**. (Υ + Ρ + Κ + προσδιορισμός)